

Kế hoạch học tập

11/2 Giới thiệu môn học Acemoglu 2009 Acemoglu 2013 (Ch1)	13/2 Khái niệm QTNN Zhuang (ADB) 2010 T.V.Tùng 2011 Acemoglu (Ch2)	18/2 Mối quan hệ giữa QTNN và phát triển Fukuyama 2004 (1) Acemoglu (Ch3)	20/2 Du nhập thể chế hiện đại Fukuyama 2004 (2) Acemoglu (Ch6)
25/02 Cơ quan dân cử ADB 2003 (1) Bùi Mẫn Hân (2012)	27/02 Chính quyền TW ADB 2003 (2-3)	04/03 Chính quyền địa phương ADB 2003 (4-5)	06/03 Quản trị các nguồn tài nguyên CP ADB 2003 (6-9)
11/03 Công chức, viên chức ADB 2003 (10-12) Luật CBCC, Luật VC	13/03 Sự tham gia của người dân ADB 2003 (13-14) Oxfam (2012)	18/03 Giám sát chính quyền NSD, Vai trò đại diện: Giữ mối liên hệ với cử tri	20/03 Xã hội dân sự ADB 2003 (15) Tinh hướng Tiên Lãng
25/03 DN và chính quyền D Baron (2010) CAMS (2011)	27/03 Minh bạch ADB 2003 (16) Stiglitz 2006	03/04 Xê-mi-na Sáng: Nhóm 1 Chiều: Nhóm 2	04/04 Xê-mi-na Sáng: Nhóm 3 Chiều: Nhóm 4

3/24/2014

0

Vốn xã hội: Nhà nước góp phần xây dựng niềm tin

- Xây dựng niềm tin trong cộng đồng, nhóm => khuyến khích liên kết mạng
- Tạo dựng niềm tin của các nhóm đối với nhà nước, DN, khu vực khác, các cộng đồng kết nối bằng niềm tin
- Lưu ý: Liên kết công dân phải có kiểm soát (khung khổ pháp luật về lập hội).

3/24/2014

1

Khác biệt về niềm tin giữa các châu lục

Bùi Văn Nam Sơn, Văn hóa và văn hóa chính trị, TBKTSG 01/2011; Europabarometer EU, 2008

Tin vào ai?	Châu Mỹ	Châu Âu	Đông Á	Canada	Brazil
Doanh Nghiệp	49	42	56	57	62
Chính Quyền	38	33	54	36	21
Truyền thông	30	30	56	46	53
NGO	54	57	48	61	60

Europabarometer 2008: Lòng tin vào các nghề			
Lính cứu hỏa	97	Tổ chức du lịch	42
Dược sĩ	96	Tư vấn tài chính	42
Y tá	94	Nhà báo	24
Bác sĩ	91	Công đoàn	16
Nông dân	83	Người bán ô tô	16
Quan tòa	81	Cầu thủ	13
Cảnh sát	74	Chính trị gia	8%
Thầy giáo	72		
Luật sư	64		
Tu sĩ	60		
Tài xế tắc-xi	52		

3/24/2014

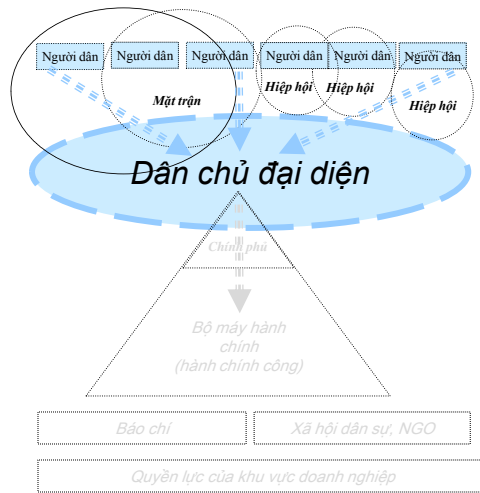
2

Giám sát chính quyền

MPP6-G11

Dân chủ trực tiếp

- Tham gia bầu cử trực tiếp
- Trưng cầu dân ý
- Dân chủ cơ sở
- Đánh giá cán bộ
- Đánh giá chất lượng dịch vụ
- Khiếu nại
- Tố cáo
- Tham gia điều trần

Tin về bầu cử ngày 22/05/2011

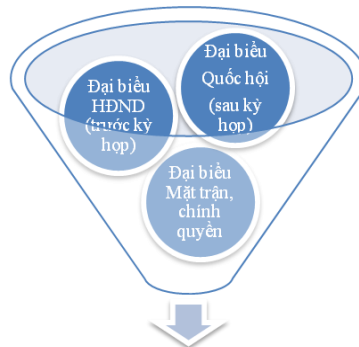
Tổng chi 1031 tỷ đồng, bầu ra:

- 500 ĐBQH
- 3.832 Đại biểu 63 HĐND tỉnh
- 21.131 ĐB HĐND huyện (697)
- 281.491 ĐB HĐND xã (11.142 xã, phường; trừ các phường thí điểm bỏ HĐND)

Tổng cộng: 306.946 (30 vạn đại biểu dân cử) => 300 dân nước ta có một "dân biểu".

Các kênh tiếp xúc giữa cử tri và dân biểu

Tiếp xúc cử tri: Lồng ghép nhiều hình thức

Sơ đồ 3: Mô hình tổ chức lồng ghép các cuộc tiếp xúc cử tri tại một địa điểm

Mặt trận: Một kênh tổng hợp ý kiến của cử tri

- Vai trò của Mặt trận (Điều 9.1 HP 2013)
 - Giám sát hoạt động của cơ quan nhà nước, đại biểu dân cử và cán bộ, viên chức nhà nước
 - Điểm yếu: Không phải cơ quan dân cử, không chính danh khi giám sát
- Hình thức giám sát của Mặt trận:
 - Động viên nhân dân thực hiện quyền giám sát;
 - Tham gia giám sát khi được yêu cầu
 - Thông qua hoạt động của mình, tổng hợp ý kiến của nhân dân kiến nghị với cơ quan nhà nước
- Thực tế có thể làm được và những vấn đề đang thảo luận
 - Tập hợp ý kiến cử tri, khiếu nại, tố cáo của cử tri
 - Hiệu lực giám sát <= hạn chế về tài chính, năng lực, chế tài
 - Thảo luận: **Phản biện xã hội <= năng lực phản biện của Mặt trận?**
 - Thảo luận: **Bộ HĐND huyện/phường <= tăng vai trò của Mặt trận?**

Thảo luận về các hình thức giám sát chính quyền

- ▷ Giám sát của cơ quan dân cử
- ▷ Giám sát của tòa án (giám sát tư pháp)
- ▷ Giám sát của Thanh tra Chính phủ (thanh tra công vụ)
- ▷ Giám sát của Chủ tịch nước
- ▷ Giám sát của Viện kiểm sát nhân dân
- ▷ Giám sát của nhân dân: Mặt trận và các tổ chức chính trị-xã hội
- ▷ Giám sát của báo chí, dư luận

Ví dụ 1: Kiến nghị về dự án Bauxite Tây Nguyên

QUỐC HỘI KHÓA XII
ỦY BAN PHÁP LUẬT
Số: 523 /UBPL12

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập – Tự do – Hạnh phúc
Hà Nội, ngày 5 tháng 5 năm 2009

Kính gửi: GS. Nguyễn Thế Hùng
GS. Nguyễn Thế Hùng

Ủy ban pháp luật của Quốc hội đã nhận đơn của ông (bà) đề ngày 21/4/2009. Sau khi nghiên cứu đơn khiếu nại, tố cáo của ông (bà) Ủy ban pháp luật của Quốc hội nhận thấy nội dung khiếu nại, tố cáo của ông (bà) là thuộc thẩm quyền giám sát của Ủy ban Khoa học, Công nghệ và Môi trường. Vì vậy, Ủy ban pháp luật của Quốc hội đã chuyển đơn khiếu nại của ông (bà) tới Ủy ban Khoa học, Công nghệ và Môi trường xem xét và xử lý theo thẩm quyền.

Ủy ban pháp luật của Quốc hội xin thông báo để ông (bà) biết!

Nơi nhận:
- Như trên;
- Lưu UBPL, VT.

TM. ỦY BAN PHÁP LUẬT
KT. CHỦ NHIỆM
PHÓ CHỦ NHIỆM

Trần Đình Long

QUỐC HỘI KHÓA XII
ỦY BAN PHÁP LUẬT
Số: 856/UBPL12

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập – Tự do – Hạnh phúc
Hà Nội, ngày 23 tháng 5 năm 2009

Kính gửi: Giáo sư Nguyễn Huệ Chi

Ủy ban pháp luật đã nhận được kiến nghị về dự án Bauxite Tây Nguyên do Giáo sư và nhiều nhà trí thức, khoa học kỹ thuật ngày 12 tháng 4 năm 2009. Ủy ban pháp luật đã có Công văn số 825/UBPL12 ngày 08 tháng 5 năm 2009 do đồng chí Trần Đình Long, Phó Chủ nhiệm Ủy ban pháp luật ký chuyển tới Ủy ban khoa học, công nghệ và môi trường là cơ quan được giao nhiệm vụ chủ trì thẩm tra công trình giám sát các công trình quan trọng quốc gia.

Tuy nhiên, tài công văn trả lời Giáo sư đã có một số sai sót. Là người đứng đầu Ủy ban pháp luật, tôi nhận thấy thiếu sót này trước hết thuộc về trách nhiệm của Chủ nhiệm Ủy ban. Vì vậy, thay mặt Trưởng trực Ủy ban pháp luật và nhân danh cá nhân, tôi xin nhận khuyết điểm về những sai sót này. Kính mong Giáo sư lượng thứ.

Xin kính chúc: Giáo sư và gia đình sức khỏe, hạnh phúc.

Nơi nhận:
- Như trên;
- Lưu UBPL, VT.

TM. ỦY BAN PHÁP LUẬT
CHỦ NHIỆM

Nguyễn Văn Thuận

Giám sát của cơ quan dân cử

Xuất phát từ sự ủy trị của người dân (quyền lực nhân dân)

=> QH có quyền giám sát toàn bộ hoạt động nhà nước

=> Luật hoạt động giám sát của QH 2003

- ⇒ Ai giám sát?
- ⇒ Ai bị giám sát?
- ⇒ Nội dung giám sát gồm những vấn đề gì?
- ⇒ Giám sát bằng công cụ gì?
- ⇒ Hiệu lực, chế tài của hoạt động giám sát?

Cơ quan nào của QH tiến hành giám sát?

1. Quốc hội (tập thể đại biểu trong các phiên toàn thể, thông qua nghị quyết)
2. UBNDQH
3. Hội đồng dân tộc (1)
4. Các ủy ban của QH (11)
5. Đoàn đại biểu QH (63)
6. Cá nhân các đại biểu (499)

Cơ quan nhà nước chịu sự giám sát của QH

- Giám sát cơ quan nhà nước ở cấp trung ương
 - Toàn thể QH: Chủ tịch nước, UBTVQH, CP, TANDTC, VKSNDTC
 - UBTVQH, HĐDT, các UBQH trong phạm vi được ủy quyền
 - Đoàn đại biểu, các đại biểu QH: trong chức năng giám sát thực hiện pháp luật
- Giám sát cơ quan nhà nước ở cấp địa phương
 - UBTVQH
 - Các UBQH
 - Đoàn đại biểu, cá nhân các đại biểu
- Thảo luận thêm
 - Ai giám sát đại biểu? => Đại biểu chuyên trách “trốn hợp”
 - Luật 2004: Đại biểu giám sát thực hiện pháp luật của người dân, DN

Phạm vi giám sát

- Giám sát lập quy: Giám sát văn bản pháp quy của các cấp
 - Kiểm tra tính hợp hiến, hợp pháp
 - Kiểm tra tính hợp lý
 - Giám sát quy trình soạn thảo, ban hành, tổ chức thực hiện
- Giám sát thực hiện pháp luật
 - Giám sát tuân thủ
- Giám sát hiệu quả
 - Giám sát báo cáo, kết quả, chất lượng, hiệu quả của các cơ quan chịu trách nhiệm trước QH

Phương thức/công cụ giám sát của cơ quan dân cử

Quy trình chung: **Nhận biết**=>**Nhận định** =>**Đánh giá** => **Khuyến nghị**
=> Nghĩa vụ báo cáo của cơ quan bị giám sát

- Chất vấn**, trả lời chất vấn tại kỳ họp
- Yêu cầu trả lời bằng văn bản
- Thành lập ủy ban lâm thời điều tra
- Thành lập các **đoàn giám sát**
 - Đoàn giám sát của UBND
 - Đoàn giám sát của các UBND
- Giám sát việc giải quyết khiếu nại, tố cáo
- Lấy phiếu => Bỏ phiếu tín nhiệm với người giữ chức vụ do QH bầu
 - Chủ thể có quyền yêu cầu: (i) UBND, (ii) > 20% tổng số đại biểu, (iii) HĐDT, (iv) các UBND

Kết quả của hoạt động giám sát QH

- Toàn thể QH (Điều 14 Luật GSQH 2003)
 - Quyết nghị bãi bỏ văn bản vi hiến
 - Bỏ phiếu tín nhiệm => QĐ miễn nhiệm, bãi nhiệm
 - Ra nghị quyết về việc trả lời chất vấn và trách nhiệm của người trả lời
- UBND: Điều 26 Luật GSQH 2003
 - Trong phạm vi ủy quyền: đình chỉ, bãi bỏ văn bản vi hiến, vi pháp
 - Bãi bỏ nghị quyết sai trái của HĐND địa phương
 - Ra nghị quyết về trả lời chất vấn và trách nhiệm của người trả lời
- HĐDT, các UBND: Điều 35 Luật GSQH 2003
 - Yêu cầu, kiến nghị
- Đoàn ĐBQH, cá nhân các ĐBQH: Điều 44 Luật GSQH 2003
 - Yêu cầu, kiến nghị

Tái diễn (2013)- Mua bán “Quyền xuất khẩu gạo” Ví dụ 2: Ông Danh Út - Đại biểu Kiên Giang

- **Vấn đề của cử tri:** Nông dân trồng lúa “được mùa rớt giá”, “giá cao thì không được bán”..
- **Ông Danh Út chất vấn Bộ Công Thương:** Tại sao sản lượng của Kiên Giang mỗi năm gần 3,5 triệu tấn lúa, đạt khoảng 1,2 triệu tấn gạo thương phẩm mà Hiệp hội chỉ cho xuất khẩu khoảng 600.000 tấn? Hiệp hội là ai mà có quyền to thế?
- **Trao đổi:** BCT: Bộ không giao cho hiệp hội trực tiếp quản lý xuất khẩu gạo => Ông Út phản ứng: “Bộ trưởng nói là không giao cho Hiệp hội Lương thực VN trực tiếp quản lý xuất khẩu gạo, chỉ giao vai trò điều phối, nhưng Hiệp hội ban hành quy chế xuất khẩu gạo khép kín, các doanh nghiệp không được ký kết, xuất khẩu gạo nếu không có ý kiến và con dấu của Hiệp hội”.
- **Ông Út kiến nghị:** “CP không nên giao nhiệm vụ điều hành xuất khẩu gạo cho Hiệp hội Lương thực VN mà giao lại quyền đó cho BCT và giao quyền điều hành nhiều hơn nữa cho chủ tịch UBND tỉnh để chủ động trong sản xuất, thu mua và tìm đối tác xuất khẩu”.
- **Kết quả:** Qua 4 kỳ họp QH (2 năm) => Báo cáo số 96 của Ban dân nguyện ngày 10/5/2010: “*Bộ Nội vụ, Bộ Công thương đã không làm đầy đủ trách nhiệm* theo quy định của pháp luật khi nghiên cứu, quyết định phê duyệt điều lệ của Hiệp hội Lương thực VN”=> “*yêu cầu xem xét lại quyết định phê duyệt điều lệ Hiệp hội Lương thực VN* đảm bảo theo đúng quy định của pháp luật”